لـ□ژ□ر ه□□ی ه□ژاری ه□شم□ندی دا
نیگار نادر …

سیاس□ت و پر□س□ی وەبەرھ□نانی مر□یی ، ل□ بونیادنانی دامەزراوەی پەروەردەیی و ف□رکاریدا، خ□ی دەبین□تەوە، بەمەبەستی ه□بوونی سیاس□تی ئامادەسازی گەنجان، لە رووی زانیاری و ئاکارییەوە، لە گشت بوارەکانی، زانستی و ک□مە□ایەتی و یاسایی دا ب□ئامانجی ن□ت□و□سازی و تاکی ه□شم□ند، ب□□ام ب□داخ□و□ لە ه□ر□می کوردستاندا ئ□و سیاس□ت□ هیچ بناغ□ی□کی ب□ □□ن□نراو□ و ب□□کو تائیستاش باب□ت□کی پشتگو□ خراو□، ئ□و□ش کر□کی س□ر□کی ک□ی ت□نگ□ژ□و ک□ش□کانی و□اتسازی□، ب□تایب□تی ب□ ژنان ک□ ه□م و□ک دایک، ه□م و□ک ب□رپرسیارو ب□شداری س□ر□کی، ل□ ک□ی دیارد□و د□رهاویشت□کانی ک□م□□گ□ی کوردی دا پ□کھ□ن□رن.
ک□وتن□ ژ□ر ه□□ی ه□ژاری" ل□ر□دا، ت□نها ب□مانا ئابووری□ک□ی نیی□ و، م□ب□ست ل□ بژ□وی نیی□، ب□□کو م□ب□ست ل□ ک□ی ئ□و ه□□□ ه□ژاریان□ی□ ک□ ر□گ□ ل□ پ□شک□وتنی د□گرن و مر□ق ل□ □ووی ه□شم□ندی□و□ د□ک□و□ت□ ژ□ریان ، ه□ر□می کوردستان ک□ تژی ی□ ل□ ج□ر□ها دژب□ی□کی وت□نگژ□ی سیاسی و، ئابووری و ک□م□□ای□تی ، ل□ ب□ر□ئ□و□ ز□رب□ی باب□ت و پرس□کان، د□ک□ون□ ژ□ر ه□□ی ه□ژاری ه□شم□ندی□و□.

ل□راستیدا نک□□ی ل□و□ ناکر□، ک□ ک□م□□گ□ی کوردی، ب□ر ل□ بیست سا□، ک□م□□گ□ی□کی لاچ□پ□ک و، تژی ل□ ج□ر□ها چ□پ□نراوی بوو□ ، د□خی ژنان ل□و ک□م□□گ□ی□دا، پر بوو ل□ ئاستن□گ و، ب□رب□ستی ک□م□□ای□تی ، یاسایی، ئاینی و ئابووری ، ب□لام ل□گ□□ هاتنی ت□وژمی، نیولیبرالیزمی ئابووری و ب□بازا□ بوون ، ک□ی پ□و□رو ئاستن□گ و ب□رب□ست□کان گ□□دران و، ب□ش□واز□کی م□ترسیدار و کتوپ□، د□خی ژنانیان و□رگ□□او□ ب□ ب□رخ□ری و، ب□ کا□ابوون□کی ت□نها مادی نا، ب□□کو م□عریفیش.

دیارترین د□رهاویشت□کانی ئ□م ب□بازا□بوون□ش، ل□ ب□کا□ابوونی ه□شیاری دا د□رد□ک□و□ت، و□کو پر□س□کانی هاندان ب□ پیش□نگ بوونی ساخت□ ، ه□و□سی بوون ب□ س□رکرد□، ب□د□ستھ□نانی ب□وانام□ی ب□رزی ئ□کادیمی ، بوون ب□ هون□رم□ندو ئ□ست□ر□ی ناسراو، هاوت□ریب ل□گ□□ ش□پ□لی پ□رن□ئ□دگاری، ل□ ئاکارو ل□ □□فتاردا، ل□وس□نگ□ی□ش□و□ ت□ک□□ای ئ□و پ□رو□رد□و دیاردان□، ز□بری کوشند□ی ل□ ه□شیاری ه□زو

هزری ژنان داوە.

ئەوڕۆ لە کوردستان، یەک لە ڕووەکانی، کەوتنە ژێر هێڵی هەژاری هۆشمەندی و نەبوونی سیاسەتی وە بەرهەمهێنانی مرۆیی،سەرهەڵدانی ئەو لەشکرە ژنە (ڕۆشنبیر هەژارانەن)، کە بە ناو و شێوازی جیاواز، لە پێگەو پڕۆگرام و پۆستی سیاسی و، مێدیایی و ڕۆشنبیری و ئەکادیمی دا، بەنوێنەرایەتی تەواوی ژنی کورد گوتار بڵاودەکەنەوە و، دەهێنرێنە سەر شاشەی تیڤیەکان ، دەبنە نمایشکەری هەرێم لە وڵاتان ، لە سیلکی دیپلۆماتی دان ، بە ئەکادیمیست و ڕاوێژکار دەناسێردرێن.
بەڵام بە پێچەوانەی ئەو پێناسانە، زۆربەیان لەژێر هێڵی هەژاری ڕۆشنبیری دا، قەتیس ماون، هەڵگری چەندین تایتڵی ئەکادیمی و سیاسین، بەڵام لە ئاست پێوەرە زانستی و ستانداردەکانی جیهان کورت دەهێنن ، پێشگری ناوی هەمەجۆریان هەیە، بەڵام لە بەر هەژاربوونی هۆشمەندی و جیهانبینی ژنانەیان ، پیاو ڕەفتار، پیاو گوفتار هەڵسوکەوت دەکەن .
ئەگەر ورد سەرنج بدەین، لە دەسالەی ڕابردوودی کوردستاندا، ژنان ڕواڵەتیان زۆر مۆدێرن بووە ، لە ڕووی ئازادی کارکردن، بەرەوپێشچوونێکی بەرچاو هاتەتە کایەوە، لە ڕووی سیاسیەوە، چوونەتە ناو زۆربەی جومگەکانی حوکمڕانی و، پێگەی گرنگ گرنگیان پێسپێردراوە، تا ئاستی سەرۆکایەتی کردن، بەڵام بەداخەوە لەناوەڕۆکدا، نەیانتوانیوە نە هێز نە هزر ، نە جێ پەنجەیان دیاریبکەن و بەدیدێکی ژنانە، مودێلێکی نوێی خۆکردی ژن لە باشوور، لەناو سیاسەت و کۆمەڵگا و ڕۆشنبیری دا دابهێنن .

کەوتنە ژێر هێڵێکی تری هەژاری هۆشمەندی، کە زۆر بەزەوەرە ئەویش ناوزەدکردنی ژنانە بە کاڵا یەکانی وەکو ترۆمبێلی گرانبەها ، مۆبایل و سیتی ، گۆرەک ، هوتێل ، قوماش، جۆرەها بابەت و کاڵای ناجیزەتر ، لەهەمانکاتدا شانازیکردنی ئەو ژنانەشە بەو ناوبانگانەی کە لە ئامێرەکانەوە سەرچاوەیان گرتووە کردونیەتە ئایکۆن و ئەستێرەی ناسراو ،ئاشکرایە لە هەر کۆمەڵگایەکدا، کاتێک دەبەنگی ریکۆرد دەشکێنێ و، هەڵفریواندنی گشتی دەگاتە لوتکە، ئەوکات، جۆرەها کەس و بابەتی پووچ، دەبن بە ئایکۆنی مەزن و جیهانی ، لە کۆمەڵگە دواکەوتووەکانیش دا، بە جۆرەها زێڕ ئایکۆن کۆپیان دەکەنەوە .
ئەوەی ڕاستیە، کۆمەڵگەی کوردی ، کۆمەڵگەیەکی تازە پێداکەوتەیە، لە درزێکی بچوکەوە، هەڵڕژاوەتە ناو جیهانێکی مادی و ئەو

سەرمایەداری و کەپیتالیستە تینوییەی، بێڕەحمانە مرۆڤ دەهاڕێنێ، بە
بەدەستهێنانی قازانجەکانی، بەتایبەتیش ژنان .
دەرئەنجامیش ئەو بەکاڵابوونە بلێزەی ئەو جۆرە ژنانەی ، سۆشیال
مەدیا زۆر بە خێرایی، زۆر بەکاڵاوکرچی کردونیەتە، ئەستێرە و خاوەن
ناوبانگ ، بە ملیۆنان فۆڵۆوەرو لایک و ناوبانگی دیجیتاڵیان هەیە،
وەک بوکەڵەیەکی دیجیتاڵی لە قەیرانی هۆشمەندی دا دەسوڕێنەوەو
دەکرێنە سەرچاوەی بازرگانی کردن بە مرۆڤ.
بە تێڕامان لەو پرسە پێویستە، سەرنج لە ستراکتەرو سروشتی
کۆمەڵایەتی و، سایکۆلۆژی کۆمەڵگەی کوردی بدەین، ئنجا دەبینین چ
تێکەڵەو تێکچڕژانێکی مادی ، مۆڕاڵی ، بەهایی ، بەناوی پێشکەوتن و
کرانەوە، بەناوی هونەر ، مەدیای ئازادو ، بازرگانی ئازادەوە، لە
کوردستان دروستبوون ، لەهەمانکاتدا بە پێچەوانەشەوە، کۆمەڵگا
تژیە لە چەپاندن و، نەبوون و پەراوێزخستنی، پێگە و دەنگی ژنانی،
بەتوانا و شارەزا لە هەر یەک لە بوارەکانی ژیان دا.
هەر لێرە دا، دەبێت لەسەر ڕاستیەک، هەڵوێستە بکەین، ئەویش
ئەوەیە، هەتا ئێستاش لە هەرێمدا ئەکادیمیایەک، گەلەریەکی شایستە
نییە، هونەری تێدا بخوێنرێ و (ئارت) هونەری تێدا نمایش بکرێت!؟
لەبەر ئەوە، دەبێت بەسەرسوڕمانەوە، سەرنج لەو هەموو ژنە (مەکاپ
ئارتیستانە) بدەین و، بزانین دروست لەکوێوە هەڵقوڵاون و،
بەرهەمی چ جۆرە بازرگانیەکن ؟! هەروەها لێرە، نە پیشەسازی
جلوبەرگ هەیە، نە بازرگانی جلوبەرگ ، ئەی ئەو هەموو نمایشکارە و
مەدەلانە چۆن دەتوانن، ئەو ناوبانگانە لە خۆیان بنێن.
لەگۆشەنیگایەکی ترەوە ، ئەگەر بەراوردێکی نێوان ژیانی کۆمەڵایەتی
ڕاستەقینە و ژیانی سۆشیال مەدیای کوردی بکەین، هەست بە دوفاقیەکی
ترسهێنەر دەکەین ، چونکە کۆمەڵێک ژن بوون بە مۆدیل ، مایکاب
ئارتست ، لایف دروستکەر ، بلۆگەر ، فاشیۆن دیزاینەر، ئەستێرەی
میدیای بەناوبانگ ، هتد،،، زۆر ناوی سەیرو سەمەرەتر، کە تەواو
ناکامە و دژبەیەکن، لەگەڵ ئەو پیشانەدا،
چونکە نە بەڕاستی خاوەن پسپۆڕیەکن، لەو پیشە و بوارانەدا، نە
دەرهاویشتەی سروشتی ژیانی ئەو کۆمەڵگەیەن، کە تێدا گەورەبوون و
دەژین، بەڵکو زۆڵە کۆپیەکی بێزەوەری، ئەو ژنە ئایکۆنانەی کەنداو،
یا ڕۆژئاوایانەن، کە بە مەبەستێکی بازرگانی و سەرنجڕاکێشانی ژنان
بە خۆیان، وەک کاڵاو، هەروەها بە ئەو کاڵایانەی نمایشی دەکەن،
هەڵتۆقیون و ژنیان کورتکردۆتەوە تەنها بە بازاڕ.
لەبەر ئەوە، هەتا وردتر ببینەوە، بە لەشکر ژنی(ڕۆشەنبیر هەژاری)
تر دەبینن، کە بودجەیەکی زۆری ئەو وڵاتە دەبەن و، کەس
ناشیانبینێت و ناشیانناسێت، بەشێکیان لەژێر تایتڵی ، داکۆکیکەر

لە جەندەر، فەمەنیزم، بانگەشەی سکۆلارێکی سەربەخۆ دەکەن، لە ناو پێستی کارتۆنی و ڕێکخراوەیی دا، بەشێکیان ئەو کلاسە لە بەناو ئەستێرەو هونەرمەندن ، بەشێکی تریان، پێستی سەرەکی هەستیارترین دەزگا دەکەن، لەناو دەزگا هەستیارەکاندا، مووچەی بەرز بەرزیان پێبەخشراوەو ، وەکو موشەخەرەکەش زەبر لە هاتنە پێشەوەی ژنانی بە توانا دەدەن.
هەموو ئەو ژێر هێڵە هەشیاریانەی ئاماژەمان پێدان، ژنانێکیان پەروەردە کردوە کە بە جۆرەها تایتڵ، لەناو نەخشەی ئابووری و سیاسی و کۆمەلایەتی و دەرکەوتوون، بەبێ ئەوەی تا ئێستا نەیانتوانیوە(حیزببەندی) و (کالابەندی) ، کە هاشەوەی(پارێزبەندی) یاسایی، پێیان بەخشراوە، جیاواز لەو ئەجیندا مادی و سواوانە، لەو بەکاڵابوونە قەزەوەنە، نەیانتوانیوە کەدەنگێکی ژنانە دروستبکەن و، لەسەر کێشە سەردەمیەکانی ژن لە هەرێمدا گوتاری هەشمەندی و ئاوەزمەندی خۆیان هەبێت، ئەگەر سەرنج لە گوتارەکانیان بدەیت، جۆرەها ڕەگی دووبەرەکی کومەڵایەتی، دژایەتیکردنی هەرێمی کوردستان، ڕەگەزپەرستی، پاشکۆیی دەبینیەوە .

هەروەها ئەوەی، ڕوویەکی تری ترسێنەری، کەوتنە ژێر هەڵەی هەژاری هەشمەندی کەوتنە ژێر هیڵی هەژاری ژنبوونە ،ئەویش لە ڕێی بەڵاوبوونەوەی شەپۆلی پەرنۆئێدگاری و نەشتەرگەری جوانکاری، جوانکاری روخسارو جەستەیە، کە لەهەرێمی کوردستان، دەرهاویشتەی سەرسوڕهێنەری لێکەوتۆتەوە، هەروەها یەکێ لە بازرگانیە گەشەکان و، هۆکاری سەرەکی تێکچوونی ئاسایشی تەندروستی وئاسایشی کۆمەلایەتی ژنانیشە.

ئەگەر وردتر سەرنج بدەی، جیاواز لە مۆدێل و فیگەرەکانی موزیک و هونەر ، ژن لەناو زۆربەی چینەکانی مامناوەند هەژارو و خیزانەکانیش دا، هەتا بگرە ئەو ژنانەی خودان پێستی کۆمەلایەتی و سیاسی باشاشن، بە ڕوخسارێکی شێواوی پفدراوی بەتەکسی و راکێشکراو ،نیمچە هەرزەییەوە دەردەکەون ، خەریکە روخسار شێواوی و پەرنۆئێدگاری ژنان لە ڕێگەی جوانکاریەوە دەبێتە دیاردە و ستاندار، بە بەدەستهێنانی پێگەو پێست و ناوبانگ و هەروەها ئەو پەرنۆئێدگاریە بەهێزترین پەیوەندانگە بۆ چوونە ناو سیاسەت و بازرگانی و ئەکادیمیاو کەی ستراکتەرەکانی کۆمەڵگە.
ڕووی لەوەش سەمەرەتری، کەوتنە ژێر هەڵەی هەژاری ژنبوونەوە، ڕێژئاوا ئێدگاریە، لە شەوەی دەرکەوتنی نەوەیەکە، لە کیژە گەنجەکان ، کە بە شەوەزارێکی نیمچە ئینگلیزی دەئاخفن و،

ڕۆژئاوایانە دەهزرن و، بە ستایلێکی پڕ ڕۆژئاوایی، ڕەفتاردەکەن ! ئەوان سەرەتای ڕوخسار شێواوی ، زمان شێواوی ،ئاکار شێواویشن، زۆربەی زۆریشیان، پەروەردەو دەرچووی زانکۆ و قوتابخانەی، ئینگلیزی و بیانییەکانن، کە بەشێوەیەکی گشتگیر، لە سوشیال میدیادا، بەزمانی ئینگلیزییەکی هەندێک جار تیکەڵکراو بەکوردی، نوێنەرایەتی هزری ژنانی کۆمەڵگاو، ئاوەزمەندی ئەوەی ژنانی کوردستان دەکەن .
ئەوانە، ناتاگایانە دەر هاویشتەی ئەو کولتوورە ئەمریکیەن، کە بیست ساڵەکە، بەسەر کوولتووری کوردی سەپێنراوە، بەتایبەت لە ڕێگەی خوێندن، لە زانکۆ ئەمریکییەکان و، بەڕێواچوونیش، لەهەوڵی دەستگرتن بە کوولتووری کوردیەوەن ،بەڵام لە بنەڕەتدا تەواو ڕۆژئاوا هزرن و لە کەسایەتیان دا، هەست بەو بۆشاییە گەورەیە دەکەی، کە لە نێوان ئەوان و نەوەی پێش خۆیاندا دروستبووە.

کەی ئەو ئاماژانە دەرئەنجام و گەواهیین بۆ هەبوونی کەلێنێکی گەورەی وەبەرهەمهێنانی مرۆیی و سیاسەتی وەتاسازی و گەندەڵی ، لەوانەش زۆر ترسناکتر ئەوەیە ، کە کۆمەڵگا بەتەواوی بکەوێتە دەست مێدیا ، مێدیا نوێنەرایەتی هەموو ڕەهەندە مەعریفی و زانستی و ئیتیکییەکانی بکات ، میدیا ڕێگەی هەموو دەزگاییەکان بگرێت ، مێدیا لەبری دادگا ، تاقیگە وئەکادیمیاییەکان بڕیاربدات، دروست وەک ئەوەی ئێستا لەکوردستان ئەزموونی دەکەین، ئەگەر ورد سەرنجبدەین، لەو دونیایەدا زۆر بە دەگمەن دەبینین، کەسێک ناهەنرێتە سەر شاشەی تەلەفزیۆنێکی سەتەلایت، ئەگەر بە ستانداری جیهانییەکان، پێوانە نەکرابێ و، بە ڕۆشنبیر نەناسرابێ!

بەداخەوە بە پێچەوانەوە، لەو کۆمەڵگەیەدا، لەو زەلکاوی مێدیاو سوشیالە مێدیاییەی ئێوەدا، هەموو پێوەرەکان بەلاوە نراون، تەنها بەمەبەستی، پەیداکردنی بینەری زۆرتر و، لایک و شێری زیاتر ، ڕێژانە دەبینین کەسانێک ، ژنانێک، کە لە تەرێپکی هەژاری ڕۆشنبیری دان، لە تیقییەکاندا پیشاندەدرێن ، دواتر ڕۆژەی ئەو هەموو بینەرە و، لایکانەی لەسەر قیدەکانن ، وەک هاوبەش و هاوڕا دەژمەردرێن، هەروەها ئەو مێدیاو سۆشیال مێدیایانەی، سەدان جار پەخشیان دەکەنەوە، زۆر زیاتر کارەساتبارترن لە دیمەنەکان.

ئەوەی جێگای تاسانە ، هەرێمی کوردستان لە سی ساڵی ڕابرووددا ، سیاسەتی فەرکردن خاڵی بووە لە سیاسەتی پەروەردە زۆر بە لاوەکی ئەژمارکراوە ، بەتایبەت بۆ ژنان هەم لەڕووی زانستی هەم لەڕووی هۆشیارییەوە لەژێر هەڕەی هەژاری ستانداردەکانی جیهان دایە ، بەدەگمەن نەبێ قوتابییە کیژەکان بارگاویکراون بە بەکاڕابوونێکی

گشتگیر بەنموونە، بوون بەو هونەرمەند و ئەستیرانەیان کەپیکردنەوەیان ، بڕوانامەی بەرز ، هەبوونی سامان و ناوبانگ، نەشتەرگەری جوانکاری ، شووکردن بە کەسانی سامانـدار ، بەدەستهێنانی پێست و پێگە.

ژ دووماهیێدا ئەوەی گوومانی تێدانیە ئەوەیە هەر کۆمەڵگەیەک، پرۆسەی وەبەرهێنانی مرۆیی، تێیدا شکستی هێنابێ، گەندەڵی و ڕوکەشکاری لەناویدا رەگیان داکوتابێ، ئەوا حەتمەن لە لایەن ژنانی هـزر شێواو ، روخسار شێواو ، زمان شێواو ،ئاکار شێواوەوە نوێنەرایەتی دەکرێت، هەروەها کاتێک ئەو جۆرە ژنانەش نیوەو دایکی کۆمەڵگەکە بن ، ئەوا بەدەنیایەوە، کۆمەڵگایەکی داماڵدراوە، لە ڕەسانەیەتی و کۆمەڵگەی هەوەس و هەرەسە و جگە لە هەوەس و هەرەس، زیاتر هیچی تری لێ چاوەڕێ ناکرێت و ژنەکانی هەمیشە لەژێر هێڵی هەژاری ژنبوون دا دەمێننەوە ، هەروەها ئەو کۆمەڵگەیە لە هەژارترین ئاستی ئاسایشی تەندروستی و کۆمەڵایەتی دا دەمێنێتەوە هەرگیز ناکارێ تاکیکی هۆشمەند پەروەردە بکات.

٢٠\٥\٢٠٢٠